

Vendim nr. 79 datë 15.04.2024

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë, i përbërë nga:

Elsa Toska,	Kryesuese
Genti Ibrahimimi,	Anëtar
Sonila Bejtja,	Anëtare

në datën 15.04.2024 mori në shqyrtim paraprak kërkesën nr. 4 (M) 2024 të Regjistrimit Themeltar, që i përket:

KËRKUESE: **MINERVA KOTHERJA**

OBJEKTI: Shfuqizimi i vendimit nr. 00-2023-3222, datë 31.05.2023 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë.

Dërgimi i çështjes për shqyrtimin e rekursit të paraqitur nga kërkesja në Kolegjin Civil të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 4, 17, pika 2, 18, pika 1, 33, pika 1, 41, pikat 1 dhe 2, 42, 131, pika 1, shkronja “f”, 134, pika 1, shkronja “i” dhe 142, pika 1, të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë (*Kushtetuta*); nenet 6 dhe 13 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*) dhe neni 1 i Protokollit nr. 1 të saj; ligji nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, i ndryshuar (*ligji nr. 8577/2000*).

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese (*Kolegji*), pasi dëgjoi relatorin e çështjes Sonila Bejtja, shqyrtoi kërkesën, dokumentet shoqëruese, si dhe diskutoi çështjen në tërësi,

V Ë R E N:

I

Rrethanat e çështjes

1. Kërkuesja rezulton se është njëra prej trashëgimtareve të shtetasit Q.B., të cilit, me vendimin nr. 381/2, datë 16.09.1994 të Komisionit të Kthimit dhe Kompensimit të Pronave të Bashkisë Elbasan (*KKKP, Elbasan*), ndër të tjera, i është njohur pronësia për një truall me sipërfaqe 2.510 m², të ndodhur në Bashkinë Elbasan. Duke qenë se ky truall ka qenë i zënë me objekte pronë shtetërore, bazuar në ligjin nr. 7698, datë 15.04.1993 “Për kthimin dhe kompensimin e pronave ish-pronarëve”, trashëgimtarëve të shtetasit Q.B., ndër të cilët edhe kërkuesja, u është njohur e drejta e parablerjes së këtyre objekteve pronë shtetërore që ndodhen mbi këtë truall.

2. Në datën 15.02.2008 kërkuesja i është drejtuar Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan, me kërkesëpadi kundër Drejtorisë së Shërbimit Pyjor Elbasan (*DSHP, Elbasan*), me objekt pagimin e qirasë së truallit në favor të trashëgimtarëve të shtetasit Q.B., si pronarë të truallit, në përdorim të DSHP-së, Elbasan për periudhën nga data 18.08.2006 deri në datën 18.04.2007. Në vazhdimin e gjykimit kërkuesja ka thirrur si të paditur edhe Ministrinë e Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave, si edhe ka shtuar objektin e padisë, duke kërkuar pagimin e qirasë edhe për periudhën nga data 01.01.2009 deri në datën 31.12.2009.

3. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Elbasan, me vendimin nr. 571, datë 06.03.2009, ka vendosur pushimin e gjykimit të çështjes për shkak të mosparaqitjes së paditësit. Ky vendim është prishur nga Gjykata e Apelit Durrës me vendimin nr. 163 (94), datë 31.01.2012, duke e dërguar çështjen për rigjykim në Gjykatën e Rrethit Gjyqësor Elbasan ku, kjo e fundit, me vendimin nr. 1004 (13-2013-2699), datë 02.05.2013, ka vendosur rrëzimin e padisë. Sipas asaj gjykate, bazuar në legjislacionin në fuqi për pronat e paluajtshme të shtetit, objektet pronë shtetërore të ndodhura në pronën që u është njohur paditësve, i është dhënë statusi i një prone publike dhe, si e tillë, është pronë që përdoret për interes publik. Për këtë shkak, sipas gjykatës së shkallës së parë, padia duhet të rrëzohet, pasi nuk plotësohet një nga kushtet e nenit 8/1 të ligjit nr. 9235, datë 29.07.2004 “Për kthimin dhe kompensimin e pronës”, të ndryshuar (*ligji nr. 9235/2004*), mospërdorimi i objekteve për interesa publike dhe paditësit nuk janë bashkëpronarë të truallit ku ndodhen objektet, pasi ky truall nuk u është kthyer fizikisht atyre.

4. Mbi ankimin e kërkueses, Gjykata e Apelit Durrës, me vendimin nr. 10-2015-1146 (508), datë 13.05.2015, ka vendosur lënien në fuqi të vendimit nr. 653, datë 23.04.2015 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Elbasan. Edhe sipas gjykatës së apelit rezulton e provuar se paditësit nuk janë pronar mbi tokën truall për të cilën kërkojnë qiranë (*fakt juridik që pranohet edhe nga ata*) dhe se është provuar plotësisht se ndërtesat e ndodhura mbi këtë tokë truall janë

në administrim të një institucioni shtetëror (*DSHP, Elbasan*), e cila i përdor ato për interes publik dhe, për këto arsye, padia duhet të rrëzohet. Ndaj këtij vendimi ka bërë rekurs kërkuesja.

5. Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, me vendimin nr. 00-2023-3222, datë 31.05.2023, ka vendosur mospranimin e rekursit, për shkak se është bërë për shkaqe të ndryshme nga ato që parashikohen në nenin 472 të Kodit të Procedurës Civile (*KPC*).

6. Në datën 14.02.2024 kërkuesja i është drejtuar Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*), me ankim kushtetues individual për shfuqizimin e vendimit nr. 00-2023-3222, datë 31.05.2023 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë, i cili është regjistruar në të njëjtën datë.

II

Pretendimet e kërkueses

7. **Kërkuesja**, në mënyrë të përmbledhur, ka pretenduar se është cenuar:

7.1. *E drejta e aksesit*, pasi Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë nuk ka marrë në shqyrtim dhe nuk ka vlerësuar shkaqet e rekursit, duke moszbatuar vendimet unifikuese, KEDNJ-në dhe jurisprudencën e Gjykatës Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*GJEDNJ*).

7.2. *E drejta për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj*, pasi Gjykata e Lartë edhe pse ka juridiksion për të gjykuar mbi zbatimin e ligjit nga gjykatat më të ulëta, në rastin konkret nuk e ka realizuar një gjë të tillë.

7.3. *Parimi i paanshmërisë*, pasi Kolegji Civil nuk ka gjykuar mbi zbatueshmërinë e ligjit nga gjykatat më të ulëta dhe nuk e ka zgjidhur konfliktin bazuar në nenin 41 të Kushtetutës. Cenimi i këtij parimi provohet edhe nga arsyetimi i atij kolegji, i cili ka treguar se nuk e di konceptin e mbrojtjes së pronës sipas legjisllacionit kombëtar dhe ndërkombëtar. Nisur nga data e publikimit për zhvillimin e gjykimit dhe data e shpalljes së vendimit në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë, rezulton se shqyrtimi i kësaj çështjeje është paragjykuar.

7.4. *Parimi i barazisë së armëve dhe kontradiktoritetit, si dhe e drejta për t'u dëgjuar*, pasi Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë nuk i ka vlerësuar të ligjshme pretendimet e ngritura në rekurs dhe nuk ka bërë analizën e tyre. Gjithashtu, ai kolegji nuk ka parashtruar argumentet e ngritura nga kërkuesja në rekurs.

7.5. *Parimi i barazisë përpara ligjit dhe parimi i proporcionalitetit*, pasi Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë nuk i ka dhënë përgjigje pretendimit të kërkueses për përparësinë e normave ligjore të zbatueshme nga gjykata e faktit.

7.6. *Parimi i sigurisë juridike lidhur me gjënë e gjykuar dhe e drejta e pronës*, pasi Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë nuk ka realizuar kalimin procedural sipas nenit

199 të KPC-së, konkretisht nga Ministria e Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave, Drejtoria e Shërbimit Pyjor Elbasan në Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit, Inspektorati Shtetëror i Mjedisit dhe Pyjeve Tiranë. Gjithashtu, Kolegji Civil nuk ka pasur në konsideratë jurisprudencën e Gjykatës, si dhe jurisprudencën e saj dhe të GJEDNJ-së, në lidhje me vendimet e ish-KKKP-së dhe nuk ka respektuar nenin 473/a të KPC-së që lidhet me kufijtë e shqyrtimit të rekursit.

7.7. *Standardi i arsytimit të vendimit gjyqësor*, pasi Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë nuk ka bërë një analizë juridiko-ligjore. Vendimit të atij kolegji i mungon tërësisht arsytimi. Ai kolegji ka cituar faktet, por nuk ka bërë një interpretim ligjor të konfliktit, si dhe nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në rekurs.

III

Vlerësimi i Kolegjit

A. Për legjitimitimin e kërkueses

8. Çështja e legjitimitimit (*locus standi*) është një ndër aspektet kryesore që lidhet me nisjen e një procesi kushtetues. Sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, si dhe nenit 71 të ligjit nr. 8577/2000, çdo individ, person fizik ose juridik, subjekt i së drejtës private dhe publike, mund të vërë në lëvizje Gjykatën për gjykimin përfundimtar të ankesave kundër çdo akti të pushtetit publik ose vendimi gjyqësor që cenon të drejtat dhe liritë themelore të garantuara në Kushtetutë. Ankimi kushtetues individual, në çdo rast, duhet të plotësojë kriteret kumulative të nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, që lidhen me shterimin e mjeteve juridike, afatin e paraqitjes së kërkesës, pasojat negative të pësuar në mënyrë të drejtpërdrejtë e reale dhe mundësinë për rivendosjen e së drejtës së shkelur.

9. Në lidhje me legjitimitimin *ratione personae*, Gjykata ka vlerësuar se sipas neneve 131, pika 1, shkronja “f” dhe 134, pikat 1, shkronja “i” dhe 2, të Kushtetutës, individi është subjekt i kushtëzuar dhe mund të paraqesë ankim kushtetues individual vetëm për çështje që lidhen me interesat e tij të drejtpërdrejta, duke provuar se është cenuar në të drejtat e tij kushtetuese, pra se është viktimë e një shkeljeje dhe se pasojat nga akti i kundërshtuar janë të drejtpërdrejta dhe reale për të. Kjo do të thotë se kërkuesi duhet të provojë legjitimitimin e tij si në aspektin procedural, ashtu edhe në atë substancial (*shih vendimin nr. 65, datë 30.11.2023 të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Kolegji vëren se kërkuësja, ndër të tjera, ka pretenduar se i është cenuar *parimi i sigurisë juridike lidhur me gjënë e gjykuar dhe e drejta e pronës*, pasi Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë nuk ka realizuar kalimin procedural, sipas nenit 199 të KPC-së, nga Ministria e

Mjedisit, Pyjeve dhe Administrimit të Ujërave, Drejtoria e Shërbimit Pyjor Elbasan në Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit, Inspektorati Shtetëror i Mjedisit dhe Pyjeve Tiranë.

11. Në lidhje me këtë pretendim (për kalimin procedural të palës së paditur në proces), Kolegji evidenton se kërkuesja nuk ka provuar interesin e saj të drejtpërdrejtë, pasi nuk ka provuar të drejtën e cenuar dhe interesin e saj të ligjshëm vetjak në këtë drejtim, duke mos sjellë asnjë argument konkret se çfarë substancialisht i është cenuar asaj nga ky moskalim procedural. Për këtë arsye, ajo nuk legjitimohet për këtë pretendim. Për më tepër, Kolegji konstaton se palë e paditur në proces ka qenë përsëri Ministria e Mjedisit, por bazuar në ristrukturimet që kanë ndodhur në Këshillin e Ministrave, ajo ka ndryshuar vetëm emërtimin.

12. Për sa u përket pretendimeve të tjera të paraqitura në ankimin kushtetues individual, Kolegji vëren se ato lidhen me procesin gjyqësor ku kërkuesja ka qenë palë, për rrjedhojë ajo legjitimohet *ratione personae* për to.

13. Në lidhje me kriterin e *shterimit të mjeteve juridike efektive*, në kuptim të nenit 131, pika 1, shkronja “F”, të Kushtetutës, Kolegji konstaton se kërkuesja i është drejtuar Gjykatës me ankim kushtetues individual, duke ngritur pretendime për procesin gjyqësor të zhvilluar në Gjykatën e Lartë, për të cilin nuk ka mjet tjetër juridik në dispozicion për mbrojtjen e të drejtave të saj kushtetuese përveç ankimit kushtetues individual.

14. Në lidhje me legjitimimin *ratione temporis*, Kolegji vëren se kërkuesja ka kundërshtuar në këtë Gjykatë vendimin e Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë të datës 31.05.2023, ndërsa ankimi kushtetues individual është paraqitur në datën 14.02.2024. Në lidhje me këtë fakt, kërkuesja, bashkëlidhur kërkesës së saj, ka sjellë edhe shkresën nr. 5920/1 prot., datë 24.11.2023 të kancelarit të Gjykatës së Lartë, mbi bazën e së cilës vërtetohet se vendimi i kundërshtuar prej saj është bërë i disponueshëm për palët në faqen zyrtare të asaj gjykate në datën 16.10.2023. Për këtë arsye, bazuar në nenin 71/a, pika 1, shkronja “b”, të ligjit nr. 8577/2000, Kolegji konstaton se ankimi kushtetues individual i kërkueses është paraqitur brenda afatit ligjor 4-mujor.

15. Në lidhje me legjitimimin *ratione materiae*, sipas nenit 131, pika 1, shkronja “F”, të Kushtetutës dhe nenit 71/a të ligjit nr. 8577/2000, ai verifikohet në drejtim të përmbajtjes dhe natyrës së pretendimeve të parashtruara në ankimin kushtetues individual. Në rastin konkret, kërkuesja, ndër të tjera, ka pretenduar cenimin e *parimit të sigurisë juridike lidhur me gjënë e gjykuar dhe të drejtën e pronës*, duke argumentuar se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë nuk ka pasur në konsideratë jurisprudencën e Gjykatës, jurisprudencën e GJEDNJ-së dhe nuk ka respektuar nenin 473/a të KPC-së, që lidhet me kufijtë e shqyrtimit të rekursit.

16. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar se kontrolli kushtetues ndaj vendimeve gjyqësore është i kufizuar vetëm në funksion të mbrojtjes së të drejtave kushtetuese të individit,

kurse problemet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit për zgjidhjen e çështjeve konkrete nuk përfshihen në juridiksionin kushtetues, nëse nuk shoqërohen me cenimin e këtyre të drejtave. Mënyra se si gjykatat e zakonshme kanë përcaktuar faktet dhe kanë interpretuar ligjin e zbatueshëm në zgjidhjen e mosmarrëveshjes në shqyrtim përpara tyre nuk përbën lëndë kushtetuese. Çështjet e interpretimit dhe të zbatimit të ligjit, të cilat hyjnë në juridiksionin e gjykatave të zakonshme, mund të merren në konsideratë në gjykimin kushtetues vetëm nëse cenohen të drejta ose liri kushtetuese themelore. Në këto raste, Gjykata bën një vlerësim të natyrës kushtetuese, që dallon nga ai i gjykatave të juridiksionit të zakonshëm (*shih vendimet nr. 42, datë 19.09.2023; nr. 32, datë 03.11.2022; nr. 3, datë 17.02.2022 të Gjykatës Kushtetuese*).

17. Për sa më sipër, konstatohet se për të mbështetur pretendimet e saj për cenimin e *parimit të sigurisë juridike dhe të drejtën e pronës*, kërkuësja, në thelb, ka ngritur argumente në lidhje me mosrespektimin nga Kolegji Civil të jurisprudencës së Gjykatës dhe asaj të GJEDNJ-së, që nga për nga natyra e tyre kanë të bëjnë me çështje të interpretimit e zbatimit të ligjit prej saj, duke mos sjellë asnjë argument konkret kushtetues për cenimin e të drejtave të saj kushtetuese. Në këtë kuptim, në kushtet kur kërkuësja nuk ka arritur të argumentojë cenimin e të drejtave kushtetuese për shkak të mënyrës se si ka vepruar Gjykata e Lartë në zgjidhjen e çështjes konkrete, Kolegji çmon se këto pretendime mbeten me natyrë të ligjore, ndaj nuk hyjnë në juridiksionin kushtetues, për këtë arsye ato nuk mund të merren në shqyrtim.

18. Për sa u përket argumenteve që lidhen me mosrespektimin e nenit 473/a të KPC-së, *së pari*, Kolegji konstaton se kërkuësja nuk ka sjellë asnjë argument konkret në lidhje me çfarë çështjeje konkretisht Kolegji Civil ka kaluar kufijtë e shqyrtimit dhe, *së dyti*, Kolegji vëren se në gjykimin e çështjes së saj, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë është shprehur pikërisht për të njëjtat çështje të ligjit të cilat janë vënë në diskutim edhe nga gjykata e shkallës së parë dhe gjykata e apelit, duke mos i kaluar kufijtë e shqyrtimit të rekursit dhe duke mos vënë në diskutim kryesisht çështje të ligjit për të cilat palët nuk kanë paraqitur më parë mendimin e tyre. Për rrjedhojë, Kolegji çmon se ky pretendim i kërkuësës (për mosrespektimin e nenit 473/a të KPC-së, në lidhje me kufijtë e shqyrtimit të çështjes), është haptazi i pabazuar.

19. Gjithashtu, sipas kërkuësës është cenuar edhe *parimi i paanshmërisë*, pasi, sipas saj, Kolegji Civil nuk ka gjykuar për zbatueshmërinë e ligjit nga gjykatat më të ulëta dhe nuk e ka zgjidhur konfliktin bazuar në nenin 41 të Kushtetutës dhe se nisur nga data e publikimit për zhvillimin e gjykimit dhe data e shpalljes së vendimit në faqen zyrtare të Gjykatës së Lartë, rezulton se shqyrtimi i kësaj çështjeje është paragjykuar.

20. Në lidhje me këtë pretendim (cenimin e parimit të paanshmërisë), Kolegji evidenton se kërkuësja nuk ka sjellë asnjë argument kushtetues në verifikimin e testit *subjektiv*, që ka të

bëjë me verifikimin e bindjes ose interesit personal të një gjyqtari në një çështje të caktuar dhe në verifikimin e testit *objektiv*, nëpërmjet të cilit shqyrtohet nëse gjyqtari ka ofruar garanci procedurale të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim legjitim të anshmërisë. Për këtë arsye, Kolegji çmon se edhe ky pretendim i kërkueses është haptazi i pabazuar.

21. Kërkuësja ka pretenduar edhe cenimin e së drejtës së aksesit, së drejtës për t'u gjykuar nga një gjykatë e caktuar me ligj, së drejtës për t'u dëgjuar, parimeve të barazisë përpara ligjit, proporcionalitetit, barazisë së armëve dhe parimit të kontradiktoritetit, si edhe standardin e arsytimit të vendimit gjyqësor, duke argumentuar se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë nuk ka marrë në shqyrtim dhe nuk ka vlerësuar shkaqet e rekursit, nuk ka gjykuar mbi zbatimin e ligjit nga gjykatat më të ulëta, nuk i ka dhënë përgjigje pretendimit të saj për përparësinë e normave ligjore të zbatueshme nga gjykata e faktit, nuk i ka vlerësuar të ligjshme pretendimet e ngritura në rekurs dhe nuk ka bërë analizën e tyre, nuk ka parashtruar argumentet e ngritura në rekurs, nuk ka bërë një analizë juridiko-ligjore, mungon tërësisht arsyetimi, nuk ka bërë një interpretim ligjor të konfliktit, si dhe nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në rekurs. Duke pasur parasysh këto pretendime, Kolegji vëren se, në thelb, ato kanë të bëjnë me cenimin e standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit. Si të tilla, ato *prima facie* bëjnë pjesë në juridiksionin kushtetues, ndaj do të shqyrtohen në vijim për bazueshmërinë e tyre.

B. Për pretendimin e cenimit të standardit të arsytimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit

22. Kërkuësja ka pretenduar se Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë nuk ka marrë në shqyrtim dhe nuk ka vlerësuar shkaqet e rekursit dhe nuk ka gjykuar mbi zbatimin e ligjit nga gjykatat më të ulëta. Sipas kërkueses, vendimit të Kolegjit Civil i mungon tërësisht arsyetimi dhe ai nuk ka bërë një analizë juridiko-ligjore. Gjithashtu, kërkuësja ka pretenduar se Kolegji Civil nuk ka parashtruar argumentet e ngritura në rekurs dhe nuk u ka dhënë përgjigje pretendimeve të ngritura në rekurs, duke mos bërë një interpretim ligjor të konfliktit.

23. Në jurisprudencën e saj Gjykata ka theksuar se e drejta për proces të rregullt ligjor, që i garantohet individit nga neni 42 i Kushtetutës, përfshin edhe të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar, e cila përkon edhe me detyrimin e gjykatave për të arsyetuar vendimet, sipas nenit 142, pika 1, të Kushtetutës. Funkcioni i një vendimi të arsyetuar është t'u tregojë palëve se ato janë dëgjuar, si dhe u jep mundësinë atyre ta kundërshtojnë atë (*shih vendimet nr. 42, datë 19.09.2023; nr. 10, datë 04.03.2021; nr. 18, datë 15.03.2016 të Gjykatës Kushtetuese*). Në aspektin e kontrollit kushtetues, Gjykata verifikon nëse arsyetimi i vendimit gjyqësor i ka plotësuar ose jo kriteret e përcaktuara nga jurisprudenca e saj, të cilat garantojnë

të drejtën për të pasur një vendim gjyqësor të arsyetuar. Arsyetimi duhet domosdoshmërisht të plotësojë kriteret minimale ligjore të përcaktuara dhe të mos ketë të meta të tilla serioze që cenojnë standardin e vendimit gjyqësor të arsyetuar (*shih vendimet nr. 42, datë 19.09.2023; nr. 2, datë 11.02.2021; nr. 42, datë 25.05.2017 të Gjykatës Kushtetuese*). Zbatimi i standardit të arsyetimit të vendimit është vlerësuar nga Gjykata, rast pas rasti, në varësi të rrethanave konkrete të çështjes, duke analizuar nëse vendimet gjyqësore të kundërshtuara e kanë përmbushur në mënyrë të mjaftueshme detyrimin për arsyetimin e vendimeve të tyre (*shih vendimet nr. 2, datë 11.02.2021; nr. 71, datë 30.11.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

24. Gjithashtu, Gjykata ka vlerësuar se vendimet për mospranimin e rekursit mund të arsyetohen nga Gjykata e Lartë në mënyrë të kufizuar, me kusht që në pjesën hyrëse të listohen shkaqet e rekursit. Ky arsyetim i kufizuar nuk cenon standardin e arsyetimit të vendimit gjyqësor, përderisa, në thelb, shpreh shkaqet e mospranimit të rekursit nga ana e kolegjeve të saj gjatë shqyrtimit paraprak në dhomën e këshillimit (*shih vendimet nr. 10, datë 07.03.2023; nr. 2, datë 11.02.2021; nr. 21, datë 16.04.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Në rast se Kolegji në dhomën e këshillimit krijon bindjen se shkaqet e ngritura në rekurs janë haptazi të pabazuara, pasi nuk bëjnë pjesë në ato që parashikon dispozita ligjore ose nuk gjejnë mbështetje në aktet e dosjes gjyqësore, atëherë është në funksionin e tij të vendosë, në pajtim me kërkesat ligjore, mospranimin e çështjes për shqyrtim në seancë gjyqësore (*shih vendimet nr. 2, datë 11.02.2021; nr. 9, datë 26.03.2018; nr. 12, datë 19.03.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë aspekt, Gjykata ka theksuar se detyrimi për garantimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor nuk nënkupton se kërkohet arsyetim i detajuar për çdo pretendim të palëve ndërgjyqëse, por ai varet nga natyra e vendimit në fjalë (*shih vendimet nr. 80, datë 18.12.2017; nr. 34, datë 13.06.2016 të Gjykatës Kushtetuese*).

25. Ndërsa për sa i përket së drejtës së aksesit, Gjykata ka theksuar se nëse mohohet kjo e drejtë, procesi konsiderohet i parregullt, sepse ajo, përpara së gjithash, është kusht kryesor për të realizuar mbrojtjen e të drejtave të tjera të individit (*shih vendimin nr. 31, datë 03.11.2022 të Gjykatës Kushtetuese*). Në këtë kuptim, e drejta për të pasur akses në gjykatë i garanton individit të drejtën për t'iu drejtuar gjykatës dhe për të marrë një përgjigje përfundimtare prej saj për pretendimet e ngritura (*shih vendimet nr. 11, datë 21.04.2022; nr. 17, datë 24.03.2014 të Gjykatës Kushtetuese*).

26. Në rastin konkret, Kolegji konstaton se juridiksioni gjyqësor është vënë në lëvizje nga kërkesëpadia e paraqitur nga kërkuesja, nga ku rezulton se Gjykata e Rrethit Gjyqësor Elbasan, me vendimin nr. 1004 (13-2013-2699), datë 02.05.2013, ka vendosur rrëzimin e saj. Sipas asaj gjykate, bazuar në legjislacionin në fuqi për pronat e paluajtshme të shtetit, objektet pronë shtetërore të ndodhura në pronën që u është njohur paditësve, i është dhënë statusi i një

prone publike, e, si e tillë, është pronë që përdoret për interes publik. Për këtë shkak, sipas gjykatës së shkallës së parë, padia duhet të rrëzohet, pasi nuk plotësohet një nga kushtet e nenit 8/1 të ligjit nr. 9235/2004, mospërdorimi i objekteve për interesa publike dhe paditësit nuk janë bashkëpronarë të truallit ku ndodhen objektet, pasi ky truall nuk u është kthyer fizikisht atyre. Edhe sipas gjykatës së apelit rezulton e provuar se paditësit nuk janë pronarë mbi tokën truall për të cilën kërkojnë qiranë (*fakt juridik që pranohet edhe nga ato*) dhe se është provuar plotësisht se ndërtesat e ndodhura mbi këtë tokë truall janë në administrim të një institucioni shtetëror (*DSHP, Elbasan*), e cila i përdor ato për interes publik dhe, për këto arsye, padia duhet të rrëzohet.

27. Mbi rekursin e kërkueses, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë ka vendosur mospranimin e tij, duke arsyetuar se ai nuk përmbante shkaqe nga ato të parashikuara nga neni 472 i KPC-së, pasi nga ana e gjykatës së apelit dhe e gjykatës së shkallës së parë, janë respektuar normat procedurale të cilat mund të çojnë në pavlefshmërinë e vendimit gjyqësor ose të procedurës së gjykimit, si edhe nuk rezulton të ketë shkaqe të rënda procedurale, të cilat të kenë ndikuar dukshëm në dhënien e vendimeve. Sipas Kolegjit Civil, palëve u janë garantuar të gjitha parimet bazë të zhvillimit të një procesi të rregullt ligjor dhe nga ana e gjykatave janë respektuar dhe zbatuar drejt dispozitat e ligjit material, duke interpretuar drejt qëllimin e ligjit nr. 9235/2004. Gjithashtu, Kolegji Civil ka arsyetuar se gjykatat e faktit kanë bërë një cilësim të drejtë të fakteve dhe rrethanave që lidhen me mosmarrëveshjen, kanë kryer një analizë juridike të plotë të provave dhe e kanë zgjidhur mosmarrëveshjen në përputhje me dispozitat ligjore në fuqi.

28. Për sa më lart, bazuar edhe në standardet e mësipërme kushtetuese, Kolegji vëren se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë tregon mjaftueshëm rrethanat e çështjes, faktet e pranuar dhe përfundimet e nxjerra prej gjykatave më të ulëta, si edhe dispozitat ligjore në të cilat ato kanë bazuar zgjidhjen e çështjes. Edhe pse me një arsyetim të kufizuar, i cili sipas jurisprudencës kushtetuese nuk cenon standardin e arsyetimit, Kolegji konstaton se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë tregon vendimmarrjen e gjykatave më të ulëta, shkaqet e ngritura në recurs nga kërkuësja, ligjin e zbatueshëm, si dhe pjesën arsyetuese ku mbështetet qëndrimi i shprehur në dispozitiv. Përmes parashtrimit të shkaqeve të recursit në vendimin gjyqësor të kundërshtuar, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë tregon se pasi i ka vlerësuar ato, ka arritur në përfundimin se recursi i paraqitur nga kërkuësja është haptazi i pabazuar, pasi shkaqet e ngritura në të nuk gjejnë mbështetje në nenin 472 të KPC-së. Për këto arsye, Kolegji evidenton se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë i plotëson kriteret e standardit të arsyetimit.

29. Po kështu, Kolegji vëren se kërkuesja e ka ushtruar të drejtën e paraqitjes së rekursit, ku përmes një procesi të rregullt, që ka analizuar shkaqet e parashtruara në të, me vendim përfundimtar ka marrë përgjigje të arsyetuar për to, në veçanti në lidhje me të drejtën e saj të pronësisë për objektet pronë shtetërore që ndodhen mbi truallin e trashëguar. Në këtë mënyrë, asaj i është garantuar edhe e drejta e aksesit nga Gjykata e Lartë. Për rrjedhojë, Kolegji çmon se pretendimi i kërkueses për cenimin e standardit të arsyetimit të vendimit gjyqësor të lidhur me të drejtën e aksesit, është haptazi i pabazuar.

30. Si përfundim, bazuar në të gjithë arsyetimin e mësipërm, Kolegji vlerëson se ankimi kushtetues individual nuk i plotëson kriteret ligjore për kalimin e tij për shqyrtim në seancë plenare.

PËR KËTO ARSYE,

Kolegji i Gjykatës Kushtetuese, në bazë të neneve 31 dhe 31/a, pika 2, shkronjat “a” dhe “e”, të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, të ndryshuar,

V E N D O S I:

Moskalimin e çështjes për shqyrtim në seancë plenare.